

ÁRSREIKNINGUR

Áritun óháðra endurskoðenda

Til stjórnar og sjóðfélaga Stapa lífeyrissjóðs

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Stapa lífeyrissjóðs fyrir árið 2016. Ársreikningurinn hefur að geyma yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, yfirlit um tryggingafræðilega stöðu, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu lífeyrissjóðsins á árinu 2016, efnahag hans 31. desember 2016 og breytingu á handbæru fé á árinu 2016, í samræmi við lög og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða.

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum um ábyrgð endurskoðanda hér að neðan. Við erum óháð Stapa lífeyrissjóði í samræmi við settar siðareglur fyrir endurskoðendur á Íslandi og höfum við uppfyllt ákvæði þeirra. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Aðrar upplýsingar

Stjórn og framkvæmdastjóri bera ábyrgð á öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar innifela skýrslu stjórnar og stjórnháttaryfirlýsingu.

Álit okkar á ársreikningnum nær ekki yfir aðrar upplýsingar og við ályktum hvorki um, né veitum staðfestingu á efni þeirra ef frá er talin sú staðfesting varðandi skýrslu stjórnar sem fram kemur hér að neðan.

Í tengslum við endurskoðun okkar berum við ábyrgð á að lesa framangreindar aðrar upplýsingar og skoða hvort þær séu í verulegu ósamræmi við ársreikninginn eða þekkingu okkar sem við höfum aflað við endurskoðunina eða virðast að öðru leyti innifela verulegar skekkjur. Ef við komumst að þeirri niðurstöðu, byggt á þeirri vinnu sem við höfum framkvæmt, að það séu verulegar skekkjur í öðrum upplýsingum ber okkur að skýra frá því. Það er ekkert sem við þurfum að skýra frá hvað þetta varðar.

Í samræmi við ákvæði 2. mgr. 104 gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga staðfestum við samkvæmt okkar bestu vitund að í skýrslu stjórnar sem fylgir ársreikningi þessum eru veittar þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga og koma ekki fram í skýringum.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins eru stjórn og framkvæmdastjóri ábyrg fyrir því að meta rekstrarhæfi Stapa lífeyrissjóðs. Ef við á, skulu stjórn og framkvæmdastjóri setja fram viðeigandi skýringar um rekstrarhæfi og hvers vegna þau ákváðu að beita forsendunni um rekstrarhæfi við gerð og framsetningu ársreikningsins, nema stjórn og framkvæmdastjóri hafi ákveðið að leysa sjóðinn upp eða hætta starfsemi, eða hafi enga aðra raunhæfa möguleika.

Ábyrgð endurskoðenda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar.

Nægjanlega vissa er þó ekki trygging þess að endurskoðun framkvæmd í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda ársreikningsins, einar og sér eða samanlagðar.

Endurskoðun okkar í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegri dómgreind og beitum við gagnrýnni hugsun við endurskoðunina. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

- Greinum og metum hættuna á verulegri skekkju í ársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, hönnum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeim hættum og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalafals, misvísandi framsetningu ársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá innri eftirlitsaðgerðum.
- Öflum skilnings á innra eftirliti, sem snertir endurskoðunina, í þeim tilgangi að hanna viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits sjóðsins.
- Metum hvort reikningsskilaaðferðir sem notaðar eru, og tengdar skýringar, séu viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnenda sé raunhæft.
- Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum ársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi sjóðsins.
- Metum í heild sinni hvort ársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum, metum framsetningu, uppbyggingu, innihald og þar með talið skýringar við ársreikninginn með tilliti til glöggrar myndar.

Okkur ber skylda til að upplýsa stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem komu upp í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirlit sem komu fram í endurskoðuninni, ef við á.

Við höfum einnig lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við höfum uppfyllt skyldur siðareglna um óhæði og höfum miðlað til þeirra upplýsingum um tengsl eða önnur atriði sem gætu mögulega haft áhrif á óhæði okkar og þar sem viðeigandi er, hvaða varnir við höfum sett til að tryggja óhæði okkar.

Akureyri, 27. mars 2017

Deloitte ehf.

Hólmgrímur Bjarnason
endurskoðandi

Ragnar Jóhann Jónsson
endurskoðandi

Áritun tryggingastærðfræðings

Til stjórnar og sjóðfélaga Stapa lífeyrissjóðs

Undirritaður hefur metið lífeyrisskuldbindingar Stapa lífeyrissjóðs í árslok 2016. Matið er framkvæmt í samræmi við ákvæði reglugerðar nr. 391/1998 um tryggingafræðilegar athuganir á lífeyrissjóðum og forsendur fyrir þeim og leiðbeinandi reglur Félags íslenskra tryggingastærðfræðinga um tryggingafræðilegt mat á stöðu lífeyrissjóða.

Forsendur sem miðað er við eru m.a. lífslíkur árána 2010-2014, meðalörorkulíkur íslenskra lífeyrissjóða og 3,5% vexti p.a.

Yfirlit yfir helstu niðurstöður matsins er að finna í yfirliti um tryggingafræðilega stöðu sem og í skýringu nr. 15.

Skuldbindingar sjóðsins eru reiknaðar á grundvelli upplýsinga úr iðgjalda- og lífeyrisbókhaldi sjóðsins um áunnin réttindi virkra og óvirkra sjóðfélaga skipt eftir aldri þeirra og lífeyrisgreiðslur til einstakra sjóðfélaga í árslok 2016. Miðað er við réttindaákvæði í samþykktum sjóðsins.

Í matinu eru reiknaðar út áfallnar skuldbindingar vegna þeirra sjóðfélaga, sem þegar eiga réttindi í sjóðnum og áætlaðar framtíðarskuldbindingar vegna þeirra iðgjalda, sem ætla má að virkir sjóðfélagar greiði til sjóðsins þar til þeir hefja töku lífeyris. Þessi áætluðu framtíðariðgjöld svo og áætlaður rekstrarkostnaður og fjármagnsgjöld í framtíðinni eru núvirt miðað við árslok 2016, með sama hætti og skuldbindingar. Þá er í matinu tekið tillit til endurmats á skuldabréfaeign sjóðsins, en hún hefur verið núvirt miðað við sömu ávöxtunarkröfu og skuldbindingarnar eða 3,5%. Ennfremur er bókfært virði markaðseigna fært til meðalmarkaðsverðs síðustu þriggja mánaða ársins.

Niðurstaða athugunarinnar er sú að skuldbindingar Stapa lífeyrissjóðs eru 1,5% umfram eignir að meðtöldu verðmæti framtíðariðgjalda í hlutfalli af skuldbindingum.

Reykjavík, 27. mars 2017

Bjarni Guðmundsson
tryggingastærðfræðingur

Skýrsla stjórnar

Stapi lífeyrissjóður starfar á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og hefur starfsleyfi frá Fjármálaráðuneytinu í samræmi við 52. gr. þeirra laga. Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri í samræmi við samþykktir sjóðsins. Sjóðurinn skiptist í tvær deildir Tryggingadeild og Séreignardeild.

Helstu upplýsingar um rekstrarár, væntanleg þróun sjóðsins og yfirlýsing um stjórnarhætti

Árið 2016 var erfitt rekstrarár fyrir Stapa lífeyrissjóð eins og fyrir aðra lífeyrissjóði. Ávöxtun á eignum sjóðsins var undir markmiðum og má það einkum rekja til slakrar afkomu skráðra innlendra hlutafélaga og mikillar styrkingar krónunnar, um 15%, en um 24% af eignum sjóðsins eru í erlendri mynt. Tryggingafræðileg staða sjóðsins veiktist örlítið á árinu, er neikvæð um 1,5%, en var jákvæð um 0,4% í lok árs 2015. Nýtt réttindakerfi var tekið upp hjá sjóðnum þann 1. janúar 2016. Nýja kerfinu er ætlað að tryggja mun betur en áður að gott jafnvægi haldist milli eigna sjóðsins og skuldbindinga. Þessi kerfisbreyting mun að öllum líkindum hafa talsverð áhrif á starfsemi sjóðsins til framtíðar litið. Stjórn gerir ráð fyrir að starfsemi sjóðsins verði með svipuðu sniði á næstu árum. Gert er ráð fyrir að ávöxtun sjóðsins standi undir vexti skuldbindinga til framtíðar litið og að nýtt réttindakerfi tryggi jafnvægi þarna á milli. Stjórn sjóðsins hefur samþykkt sérstaka yfirlýsingu um stjórnarhætti, sem birt er með ársreikningi þessum.

Sjóðfélagar og iðgjöld

Á árinu 2016 greiddu 20.549 sjóðfélagar hjá 3.045 launagreiðendum iðgjöld til tryggingadeildar sjóðsins. Iðgjöld ársins námu alls 8.556 millj. kr. Iðgjöld til tryggingadeildar voru kr. 8.320 millj. kr. og hækkuðu um 12,0% frá fyrra ár en iðgjöld til séreignardeildar hækkuðu um 0,9% milli ára og voru 235,7 millj. kr. Fjöldi virkra sjóðfélaga sem að jafnaði greiða iðgjöld til sjóðsins með reglubundnum hætti í mánuði hverjum voru 13.903 hjá tryggingadeild og 712 hjá séreignardeild.

Lífeyrisgreiðslur

Heildarlífeyrisgreiðslur tryggingadeildar sjóðsins á árinu námu 4.781 millj. kr. og hækkuðu um 6,9% frá fyrra ári. Eftirlaunagreiðslur námu 3.224 millj. kr. örorkulífeyrir nam 1.287 millj. kr., makalífeyrir nam 227 millj. kr. og barnalífeyrir 44 millj. kr. Þá námu lífeyrisgreiðslur úr séreignardeild 149 millj. kr. Lífeyrisþegar í árslok voru 8.559.

Rekstrarkostnaður

Rekstrarkostnaður sjóðsins á árinu 2016 var 327 millj. kr. Rekstrarkostnaður sem hlutfall af eignum var 0,17%. Stöðugildi á árinu voru 14 og námu launagreiðslur 151 millj. kr.

Ávöxtun og eignir

Hrein eign tryggingadeildar til greiðslu lífeyris nam 181.742 millj. kr. og hækkaði um 4,4% frá fyrra ári. Nafnávöxtun deildarinnar var jákvæð um 2,0% en raunávöxtun neikvæð um 0,1%. Hrein eign séreignardeildar var 4.951 millj. kr. og hækkaði um 2,5% frá fyrra ári. Séreignardeildin býður upp þrjú ávöxtunarsöfn, Innlána safnið, Varfærna safnið og Áráðna safnið og var hrein raunávöxtun safnanna 2,6%, 1,3% og -0,2% á árinu.

Tryggingafræðileg staða

Tryggingafræðileg úttekt hefur verið gerð á stöðu tryggingadeildar sjóðsins í árslok 2016. Tryggingafræðileg afkoma ársins var neikvæð um 5.850 millj. kr. og var tryggingafræðileg staða sjóðsins neikvæð í árslok um 4.692 millj. kr. eða 1,5%.

Stjórn og framkvæmdastjóri Stapa lífeyrissjóðs staðfesta hér með ársreikning sjóðsins fyrir árið 2016 með undirritun sinni.

Akureyri, 27. mars 2017

Í stjórn

Stjórnirkerfi Kæussóð
Yorannur J. Guernison

Kristín Halldórsd.

Ólafur Alvarsson

Framkvæmdastjóri

Trýggvi Jóhannsson
Hundur Hvalbjarnarson
Jóna Jónsdóttir

Ólafur Björnsson

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2016

	Skýr.	2016	2015
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga		2.769.374	2.524.315
Iðgjöld launagreiðenda		5.786.133	5.140.163
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(92.189)	(99.836)
		<u>8.463.319</u>	<u>7.564.641</u>
Sérstök aukaframlög	3	378.335	346.009
		<u>8.841.654</u>	<u>7.910.649</u>
Lífeyrir			
Heildarfjárhæð lífeyris	4	4.930.325	4.611.976
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs		65.669	73.491
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	5	5.274	3.531
Eftirlaun frá Tryggingastofnun		(1.813)	(2.234)
		<u>4.999.455</u>	<u>4.686.763</u>
Hreinar fjárfestingartekjur			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	6	(1.435.959)	11.369.197
Hreinar tekjur af skuldabréfum	7	5.288.928	6.627.730
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum		82.573	100.291
Vaxtatekjur af handbæru fé		2.666	354.520
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		32.495	14.291
Ýmsar fjárfestingartekjur		2.662	5.353
Fjárfestingargjöld	8	(49.126)	(43.742)
		<u>3.924.239</u>	<u>18.427.640</u>
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	9	327.358	285.009
Aðrar tekjur (önnur gjöld)	12	(17.882)	94.742
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris		7.421.196	21.461.260
Hrein eign frá fyrra ári		<u>179.271.650</u>	<u>157.810.390</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok		<u><u>186.692.846</u></u>	<u><u>179.271.650</u></u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2016

	Skýr.	31.12.2016	31.12.2015
Eignir			
Fjárfestingar			
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	10	81.550.857	79.374.216
Skuldabréf	11	97.621.585	86.646.688
Bundnar bankainnstæður		1.389.578	2.153.550
		<u>180.562.021</u>	<u>168.174.453</u>
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur		1.058.174	795.959
Fyrirframgreiddur kostnaður		0	2.333
Aðrar kröfur		34.815	165.865
		<u>1.092.989</u>	<u>964.157</u>
Ýmsar eignir			
Varanlegir rekstrarfjármunir	14	57.600	59.451
Handbært fé		<u>5.414.284</u>	<u>10.181.495</u>
Eignir samtals		<u>187.126.894</u>	<u>179.379.556</u>
Skuldir			
Viðskiptaskuldir			
Aðrar skuldir		434.048	107.906
Skuldir samtals		<u>434.048</u>	<u>107.906</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>186.692.846</u>	<u>179.271.650</u>
Skuldbindingar utan efnahags	16		

Yfirlit um sjóðstreymi ársins 2016

	2016	2015
Inngreiðslur		
Iðgjöld	8.201.104	7.435.274
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	482.701	496.338
Aðrar inngreiðslur	378.335	346.009
	<u>9.062.140</u>	<u>8.277.621</u>
Útgreiðslur		
Lífeyrir	4.930.325	4.611.976
Rekstrarkostnaður	325.508	283.158
Aðrar útgreiðslur	42.028	52.007
	<u>5.297.862</u>	<u>4.947.140</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	3.764.278	3.330.480
Fjárfestingarhreyfingar		
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	2.049.673	784.859
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(29.813.929)	(25.169.755)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	24.141.974	20.412.363
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	7.341.284	9.435.273
Keypt skuldabréf	(32.847.546)	(34.987.827)
Seld skuldabréf	20.186.874	24.773.888
Endurgreidd bundin innlán	857.723	728.522
	<u>(8.083.948)</u>	<u>(4.022.677)</u>
Hækkun (lækkun) á handbæru fé	(4.319.671)	(692.197)
Gengismunur af handbæru fé	(447.540)	(122.174)
Handbært fé í upphafi árs	10.181.495	10.995.866
	<u>5.414.284</u>	<u>10.181.495</u>

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2016 Tryggingadeild

	Skýr.	2016	2015
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga		2.636.041	2.384.118
Iðgjöld launagreiðenda		5.683.758	5.046.799
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(6.332)	(4.614)
		<u>8.313.467</u>	<u>7.426.303</u>
Sérstök aukaframlög	3	378.335	346.009
		<u>8.691.802</u>	<u>7.772.311</u>
Lífeyrir			
Heildarfjárhæð lífeyris	4	4.780.953	4.472.050
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs		65.669	73.491
Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris	5	5.274	3.531
Eftirlaun frá Tryggingastofnun		(1.813)	(2.234)
		<u>4.850.084</u>	<u>4.546.837</u>
Hreinar fjárfestingartekjur			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	6	(1.402.085)	11.190.310
Hreinar tekjur af skuldabréfum	7	5.153.013	6.385.114
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum		73.905	90.125
Vaxtatekjur af handbæru fé		(32.089)	337.127
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		32.193	13.997
Ýmsar fjárfestingartekjur		2.662	5.353
Fjárfestingargjöld	8	(49.126)	(43.742)
		<u>3.778.472</u>	<u>17.978.284</u>
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	9	303.195	261.555
Aðrar tekjur (önnur gjöld)	12	(17.882)	94.742
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris		7.299.113	21.036.945
Hrein eign frá fyrra ári		174.442.879	153.405.934
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok		<u>181.741.993</u>	<u>174.442.879</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2016

Tryggingadeild

	Skýr.	31.12.2016	31.12.2015
Eignir			
Fjárfestingar			
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	10	79.608.741	77.942.226
Skuldabréf	11	95.414.830	83.944.392
Bundnar bankainnstæður		1.236.610	1.972.593
		<u>176.260.181</u>	<u>163.859.211</u>
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur		1.042.747	777.988
Fyrirframgreiddur kostnaður		0	2.333
Aðrar kröfur		34.815	165.865
		<u>1.077.562</u>	<u>946.187</u>
Ýmsar eignir			
Varanlegir rekstrarfjármunir	14	57.600	59.451
Handbært fé		<u>4.780.697</u>	<u>9.685.937</u>
Eignir samtals		<u>182.176.041</u>	<u>174.550.786</u>
Skuldir			
Viðskiptaskuldir			
Aðrar skuldir		434.048	107.906
Skuldir samtals		<u>434.048</u>	<u>107.906</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>181.741.993</u>	<u>174.442.879</u>
Skuldbindingar utan efnahags	16		

Yfirlit um sjóðstreymi ársins 2016

Tryggingadeild

	Skýr.	2016	2015
Inngreiðslur			
Iðgjöld		8.048.708	7.306.944
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum		439.277	468.779
Aðrar inngreiðslur		378.335	346.009
		<u>8.866.320</u>	<u>8.121.732</u>
Útgreiðslur			
Lífeyrir		4.780.953	4.472.050
Rekstrarkostnaður		301.345	259.705
Aðrar útgreiðslur		42.028	52.006
		<u>5.124.326</u>	<u>4.783.761</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga		3.741.994	3.337.971
Fjárfestingarhreyfingar			
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum		2.040.071	758.479
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum		(27.795.906)	(23.483.493)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum		22.677.333	18.220.339
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa		7.330.171	9.435.273
Keypt skuldabréf		(32.052.102)	(32.587.346)
Seld skuldabréf		18.771.006	22.843.966
Endurgreidd bundin innlán		829.734	671.359
		<u>(8.199.693)</u>	<u>(4.141.423)</u>
Hækkun (lækkun) á handbæru fé		(4.457.700)	(803.452)
Gengismunur af handbæru fé		(447.540)	(122.174)
Handbært fé í upphafi árs		9.685.937	10.611.564
Handbært fé í lok árs		<u>4.780.697</u>	<u>9.685.937</u>

Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu 31.12.2016

Tryggingafræðileg staða 2016

Eignir	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris.....	181.742		181.742
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa.....	(3.518)		(3.518)
Mismunur á bókfærðu verði og matsvirði skráðra hlutabréfa.....	(1.274)		(1.274)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar.....	(2.161)		(2.161)
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar.....	(1.857)	(2.738)	(4.595)
Núvirði framtíðariðgjalda.....		130.440	130.440
Eignir samtals.....	172.932	127.702	300.634
Skuldbindingar			
Eftirlaun.....	146.634	97.145	243.779
Örorkulífeyrir.....	23.022	22.614	45.635
Makalífeyrir.....	8.779	5.342	14.121
Barnalífeyrir.....	184	1.607	1.791
Skuldbindingar samtals.....	178.619	126.708	305.326
Eignir umfram skuldbindingar	(5.687)	995	(4.692)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok	-3,18%	0,78%	-1,54%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun	-3,39%	0,90%	-1,68%

Tryggingafræðileg staða 2015

Eignir	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris.....	174.443		174.443
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa.....	(2.745)		(2.745)
Mismunur á bókfærðu verði og matsvirði skráðra hlutabréfa.....	(1.407)		(1.407)
Núvirði framtíðarfjárfestingarkostnaðar.....	(1.966)		(1.966)
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar.....	(1.799)	(2.432)	(4.231)
Núvirði framtíðariðgjalda.....		115.588	115.588
Eignir samtals.....	166.526	113.156	279.682
Skuldbindingar			
Eftirlaun.....	136.545	84.738	221.283
Örorkulífeyrir.....	21.716	19.758	41.474
Makalífeyrir.....	9.125	4.955	14.080
Barnalífeyrir.....	184	1.503	1.687
Skuldbindingar samtals.....	167.570	110.955	278.525
Skuldbindingar umfram eignir	(1.044)	2.202	1.158
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok	-0,62%	1,98%	0,42%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun	1,37%	2,18%	1,69%

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2016

Séreignardeild

	Skýr.	2016	2015
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga		133.334	140.197
Iðgjöld launagreiðenda		102.375	93.364
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(85.857)	(95.222)
		<u>149.852</u>	<u>138.338</u>
Sérstök aukaframlög		0	0
		<u>149.852</u>	<u>138.338</u>
Lífeyrir			
Heildarfjárhæð lífeyris	4	149.372	139.926
		<u>149.372</u>	<u>139.926</u>
Hreinar fjárfestingartekjur			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	6	(33.875)	178.887
Hreinar tekjur af skuldabréfum	7	135.916	242.616
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum		8.668	10.166
Vaxtatekjur af handbæru fé		34.756	17.393
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		302	293
		<u>145.766</u>	<u>449.355</u>
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	9	24.164	23.453
Aðrar tekjur (önnur gjöld)		0	0
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris		122.083	424.314
Hrein eign frá fyrra ári		4.828.770	4.404.456
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok		<u>4.950.853</u>	<u>4.828.770</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2016

Séreignardeild

	Skýr.	31.12.2016	31.12.2015
Eignir			
Fjárfestingar			
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	10	1.942.117	1.431.990
Skuldabréf	11	2.206.755	2.702.295
Bundnar bankainnstæður		152.968	180.956
		<u>4.301.839</u>	<u>4.315.242</u>
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur		15.427	17.971
Handbært fé		<u>633.587</u>	<u>495.558</u>
Eignir samtals		<u>4.950.853</u>	<u>4.828.770</u>
Viðskiptaskuldir			
Skuldir samtals		<u>0</u>	<u>0</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>4.950.853</u>	<u>4.828.770</u>

Yfirlit um sjóðstreymi ársins 2016

Séreignardeild

	Skýr.	2016	2015
Inngreiðslur			
Löggjöld		152.396	128.330
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum		43.424	27.559
		<u>195.820</u>	<u>155.889</u>
Útgreiðslur			
Lífeyrir		149.372	139.926
Rekstrarkostnaður		24.164	23.453
		<u>173.535</u>	<u>163.379</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga		22.284	(7.491)
Fjárfestingarhreyfingar			
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum		9.603	26.380
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum		(2.018.023)	(1.686.262)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum		1.464.641	2.192.024
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa		11.113	0
Keypt skuldabréf		(795.445)	(2.400.481)
Seld skuldabréf		1.415.868	1.929.922
Endurgreidd bundin innlán		27.989	57.163
		<u>115.745</u>	<u>118.746</u>
Hækkun (lækkun) á handbæru fé		138.029	111.255
Handbært fé í upphafi árs		495.558	384.302
		<u>633.587</u>	<u>495.558</u>
Handbært fé í lok árs		<u>633.587</u>	<u>495.558</u>

Skýringar.

1. Starfsemi

Hlutverk Stapa lífeyrissjóðs er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri samkvæmt ákvæðum í samþykktum sjóðsins. Sjóðurinn er lífeyrissjóður fyrir launafólk sem á aðild að almennum stéttarfélögum á Norður- og Austurlandi og nær starfsvæði sjóðsins frá Hrútafirði í vestri að Hornafirði í austri.

Sjóðurinn starfar samkvæmt samþykktum sem staðfestar eru af fjármálaráðuneytinu í samræmi við lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

2. Grundvöllur reikningskilanna

Ársreikningurinn er í samræmi við lög um ársreikninga og lög um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Við gerð ársreikningsins er byggt á nýjum reglum nr. 335/2015 og er tölum frá fyrra ári, breytt til samræmis. Í undantekningar tilfellum er vikið frá framsetningarformi samkvæmt viðauka 1 í reglunum, þegar upphæðir undirliða teljast óverulegar og eru þær þá felldar inn í aðra undirliði. Ársreikningurinn er gerður í íslenskum krónum.

Eftirfarandi er samantekt á helstu reikningskilaaðferðum félagsins.

Gjaldmiðlar og vísitölur

Eignir og skuldir sem bundnar eru vísitölu eða gengi erlendra gjaldmiðla eru færðar upp miðað við verðlag eða gengi í árslok. Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru færð á gildandi gengi þess dags sem viðskiptin fara fram. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru færðar miðað við gengi í árslok. Gengi Seðlabanka Íslands greinist þannig:

	Meðalgengi ársins		Árslokagengi	
	2016	2015	31.12.2016	31.12.2015
Evra (EUR).....	133,59	146,35	118,80	140,93
Bandaríkjadalur (USD).....	120,67	131,91	112,55	129,28
Sterlingspund (GBP).....	163,80	201,64	138,57	191,60
Sænsk króna (SEK).....	14,13	15,65	12,40	15,35
Norsk króna (NOK).....	14,37	16,40	13,07	14,70
Dönsk króna (DKK).....	17,94	19,62	15,98	18,88

Fjárhæðir

Fjárhæðir í reikningunum eru sýndar í þúsundum króna, nema í skýringu 15. sem sýnir fjárhæðir í milljónum króna.

Áhættustjórnun

Lífeyrissjóðurinn hefur sett sér áhættustefnu, þar sem áhætta er skilgreind og helstu áhættuþáttum í starfsemi sjóðsins er lýst og hvernig stýringu á þeim er háttað. Sjóðurinn hefur ekki gert afleiðusamninga í þeim tilgangi að verja áhættu í starfsemi hans, hvorki fjárhagslega áhættu eða lýðfræðilega.

Áhættureikningskil eru ekki til staðar og afleiðuviðskipti ekki viðhöfð. Engir framvirkir gjaldeyrisskiptasamningar, valréttir né aðrir afleiðusamningar eru við lýði hjá sjóðnum.

Gangvirðismat

Þessi skýring veitir upplýsingar um hvernig sjóðurinn ákvarðar gangvirði hinna ýmsu fjáreigna sinna.

Matsaðferðunum er skipt í 3 stig sem endurspeglar mikilvægi þeirra forsendna sem lagðar eru til grundvallar við ákvörðun gangvirðis fjármálagerninga. Stigin eru eftirfarandi:

Stig 1: gangvirðismatið byggir á uppgöngu verði á virkum markaði.

Stig 2: gangvirðismatið byggir ekki á uppgöngu verði á virkum markaði (stig 1) heldur á upplýsingum sem eru sannreynanlegar fyrir eignina, annað hvort beint (t.d. nýlegt viðskiptaverð) eða óbeint (t.d. afleiddar af verðum fjármálagerninga með sambærilegan líftíma á virkum markaði), eða öðrum mikilvægum markaðsupplýsingum s.s. gengi frá rekstraraðila sjóðs, innra virði félags eða verðmati viðurkennds matsaðila.

Stig 3: gangvirðismatið byggir á kostnaðarverði eða lægra verði hafi sjóðurinn upplýsingar sem benda til þess eða á afskrifuðu kostnaðarvirði þar sem tekið er tillit til kaupávöxtunarkröfu, áfallinna vaxta, verðbóta og gengisbreytinga gjaldmiðla eftir því sem við á.

Skráning iðgjalda

Iðgjöld eru tekjufærð eftir skilgreinum sem berast sjóðnum. Iðgjöld eru flokkuð eftir því hvort þau eru greidd af sjóðfélögum sjálfum eða eru móttframlag launagreiðanda. Jafnframt eru ógreidd iðgjöld áætluð í lok árs og er áætlunin byggð á skilum iðgjalda á undanförmum árum. Ógreidd iðgjöld í lok árs eru eignfærð í efnahagsreikningi sem kröfur á launagreiðendur.

Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði er greitt til jöfnunar á örorkubyrði á milli lífeyrissjóða og færast sem sérstök aukaframlög meðal iðgjalda.

2. Grundvöllur reikningsskilanna (framhald)

Lífeyrir

Undir lífeyri falla greiðslur sjóðsins til sjóðfélaga og skiptast þær í eftirlaun, makalífeyri, örorkulífeyri og barnalífeyri en á móti eru þar greiðslur frá Umsjónarnefnd eftirlauna. Annar kostnaður sem færður er með lífeyriskostnaði er framlag í Virk starfsendurhæfingarsjóð og beinn kostnaður sem fellur til vegna örorkulífeyrisúrskurða.

Fjárfestingar

Fjárfestingar sjóðsins skiptast í eignarhluta í félögum og sjóðum, skuldabréf, bundnar bankainnstæður og aðrar fjárfestingar. Skilgreiningar á framangreindri flokkun ásamt matsaðferðum sem beitt er við hvern lið fjárfestinga eru eftirfarandi:

Eignarhlutir í félögum og sjóðum eru framseljanleg verðbréf svo sem hlutabréf, hlutdeildarskírteini og önnur slík verðbréf og eru þau metin á gangvirði. Gangvirðismatið er þrepaskipt sbr. upplýsingar hér að ofan.

Skuldabréf eru framseljanleg skuldabréf og önnur skuldabréf sem gefin eru út af lánastofnunum, opinberum aðilum eða öðrum félögum. Hér er átt við bréf sem t.d. eru bundin við vísitölu eða gengi gjaldmiðla hvort sem vextir eru fastir eða hafa tiltekna vaxtaviðmiðun. Skuldabréf eru færð á gangvirði í árslok nema ef um er að ræða skuldabréf sem haldið er til gjalddaga og útlán til sjóðfélaga, slík skuldabréf eru færð á upphaflegri kaupkröfu í efnahagsreikningi. Sjóðurinn hefur ekki flokkað nein skuldabréf með þeim hætti að þeim skuli haldið til gjalddaga. Gangvirðismat er þrepaskipt sbr. upplýsingar hér að ofan.

Bundnar bankainnstæður eru innlán í bönkum og sparissjóðum sem bundin eru til lengri tíma en 3 mánaða.

Aðrar fjárfestingar eru fjárfestingar lífeyrissjóðsins sem ekki falla undir liði hér að ofan. Til að mynda húseignir og lóðir sem teknar eru til fullnustu greiðslu. Þær fjárfestingar eru færðar á gangvirði. Gangvirði kann að vera kostnaðarverð ef ekki liggja fyrir upplýsingar um viðskiptaverð, sem getur nýst við að verðmeta viðkomandi eign.

Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir á afskrifuðu kostnaðarverði.

Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af kostnaðarverði miðað við eignarhaldstíma á árinu að teknu tilliti til væntanlegs hrakvirðis.

3. Sérstök aukaframlög

	2016	2015
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði.....	378.335	346.009

4. Heildarfjárhæð lífeyris

	2016	2015
Eftirlaun.....	3.223.608	2.934.567
Örorkulífeyrir.....	1.286.561	1.271.894
Makalífeyrir.....	226.856	220.914
Barnalífeyrir.....	43.929	44.675
	4.780.953	4.472.050
Lífeyrisgreiðslur úr séreignardeild.....	148.772	120.235
Sérstök útborgun séreignar skv. lögum.....	600	19.692
	4.930.325	4.611.976

5. Beinn kostnaður vegna örorkulífeyris

	2016	2015
Úrskurðarkostnaður tryggingalækna, vottorð ofl.....	5.274	3.531

6. Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

	2016	2015
Arðgreiðslur	2.059.355	784.859
Hagnaður af sölu eignarhluta	2.897.305	4.725.509
Breytingar á gangvirði	(6.392.620)	5.858.829
	(1.435.959)	11.369.197
Áhrif gjaldmiðla færð meðal tekna af eignarhlutum í félögum og sjóðum	(5.268.222)	(488.584)
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum sundurliðast þannig á deildir:		
Tryggingadeild	(1.402.085)	11.190.310
Séreignardeild	(33.875)	178.887

6. Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum (framhald)

Afkoma 20 stærstu fjárfestinga greinist þannig: *)

	2016	2015
Aberdeem Global Emerging Markets Fund	(24.168)	(83.747)
BlackRock Developed World Index Fund	(289.532)	128.466
BlackRock ICS Institutional US Dollar Liquidity Fund	(94.330)	(1.278)
BlueBay Global High Yield Bond Fund	(107.588)	0
Eik fastignafélag hf.	662.106	228.967
Eimskipafélag Íslands hf.	751.949	15.386
Fidelity Funds - Global Dividend Fund	(131.836)	0
Hagar hf.	663.851	338.246
Icelandair Group hf.	(1.649.896)	2.519.723
Marel hf.	(161.231)	2.746.865
N1 hf.	380.046	189.471
Reginn hf.	586.141	466.331
Reitir fastignafélag hf.	209.179	369.325
SÍA II slhf.	227.673	107.823
Síminn hf.	(59.252)	11.016
Skammtímasjóður ÍV	78.954	29.296
State Street World Index Equity Fund	(399.167)	367.792
Stefnir ÍS 15	(140.678)	518.488
Vontobel Fund - Global Equity	(114.850)	80.536
Warburg Pincus Private Equity XI	(90.499)	139.899
Afkoma 20 stærstu fjárfestinga alls	296.871	8.172.606

*) Afkoman er samanlagður söluhagnaður, arður og óinnleyst breyting á gangvirði

7. Hreinar tekjur af skuldabréfum

Tekjur flokkaðar eftir verðmatsaðferðum	2016	2015
Skuldabréf á gangvirði - stig 1	4.171.166	5.693.007
Skuldabréf á gangvirði - stig 2	846.369	886.595
Skuldabréf á gangvirði - stig 3	271.394	48.128
	5.288.928	6.627.730
Áhrif gjaldmiðla færð meðal hreinna tekna af skuldabréfum	(122.946)	43.418
Hreinar tekjur af skuldabréfum sundurliðast þannig á deildir:		
Tryggingadeild	5.153.013	6.385.114
Séreignardeild	135.916	242.616

Í lok árs 2016

Hreinar tekjur greinast þannig eftir skuldabréfaflokkum:

	Gangvirðisstig		Samtals
	1 og 2	3	
Skuldabréf með ríkisábyrgð	3.795.527	0	3.795.527
Skuldabréf sveitarfélaga	356.654	0	356.654
Skuldabréf lánastofnana	462.760	11.567	474.327
Skuldabréf fyrirtækja	402.593	243.504	646.098
Veðlán sjóðfélaga	0	16.323	16.323
	5.017.535	271.394	5.288.928

Í lok árs 2015

Hreinar tekjur greinast þannig eftir skuldabréfaflokkum:

	Gangvirðisstig		Samtals
	1 og 2	3	
Skuldabréf með ríkisábyrgð	5.537.751	0	5.537.751
Skuldabréf sveitarfélaga	568.221	0	568.221
Skuldabréf lánastofnana	189.745	(284.409)	(94.664)
Skuldabréf fyrirtækja	283.885	310.508	594.393
Veðlán sjóðfélaga	0	22.029	22.029
	6.579.602	48.128	6.627.730

8. Fjárfestingargjöld

	2016	2015
Vörslu- og umsýslubóknun	47.007	42.701
Önnur fjárfestingargjöld	2.119	1.042
	49.126	43.742

	Bein fjárfest. gjöld	Áætluð fjárfest. gjöld	Fjárfest. gjöld samtals	Heildareign í sjóðum að meðaltali á árinu	Hlutfall fjárfest. gjalda alls af meðaleign
Árið 2016					
Umsýslubóknarir:					
Vegna innlendra verðbréfasjóða og fjárfestingarsjóða.....	-9.207	32.329	23.123	5.704.853	0,41%
Vegna innlendra fagfjárfestastjóða og annarra sjóða.....	20.098	138.780	158.878	8.674.305	1,83%
Vegna erlendra verðbréfasjóða og fjárfestingarsjóða.....	1.202	109.296	110.498	25.425.663	0,43%
Vegna erlendra fagfjárfestastjóða og annarra sjóða.....	0	258.497	258.497	14.307.157	1,81%
Umsýslubóknarir samtals.....	12.093	538.903	550.996	54.111.978	1,02%
Kaup- og sölubóknarir vegna verðbréfavíðskipta.....	52.476	0	52.476		
Vörslubóknarir.....	34.914	0	34.914		
Önnur fjárfestingargjöld.....	0	189.562	189.562		
Fjárfestingargjöld samtals.....	99.483	728.465	827.948		

Skipting fjárfestingargjalda á deildir

Tryggingadeild.....	99.483	724.503	823.986	53.196.581	1,55%
Séreignardeild, Varfærna safnið.....	0	522	522	120.455	0,43%
Séreignardeild, Áræðna safnið.....	0	3.441	3.441	794.942	0,43%
Séreignardeild, Innlána- og Húsnæðissafnið.....	0	0	0	0	
Fjárfestingargjöld samtals.....	99.483	728.465	827.948	54.111.978	1,53%

Árið 2015

Umsýslubóknarir:					
Vegna innlendra verðbréfasjóða og fjárfestingarsjóða.....	-5.632	36.427	30.794	5.562.629	0,55%
Vegna innlendra fagfjárfestastjóða og annarra sjóða.....	18.575	105.365	123.940	5.858.599	2,12%
Vegna erlendra verðbréfasjóða og fjárfestingarsjóða.....	5.068	79.664	84.732	25.070.783	0,34%
Vegna erlendra fagfjárfestastjóða og annarra sjóða.....	0	243.115	243.115	17.778.024	1,37%
Umsýslubóknarir samtals.....	18.010	464.571	482.581	54.270.035	0,89%
Kaup- og sölubóknarir vegna verðbréfavíðskipta.....	46.057	0	46.057		
Vörslubóknarir.....	24.690	0	24.690		
Önnur fjárfestingargjöld.....	0	185.329	185.329		
Fjárfestingargjöld samtals.....	88.758	649.900	738.658		

Skipting fjárfestingargjalda á deildir

Tryggingadeild.....	88.758	645.879	734.637	53.255.667	1,38%
Séreignardeild, Varfærna safnið.....	0	380	380	116.943	0,32%
Séreignardeild, Áræðna safnið.....	0	3.641	3.641	897.426	0,41%
Séreignardeild, Innlána- og Húsnæðissafnið.....	0	0	0	0	0,00%
Fjárfestingargjöld samtals.....	88.758	649.900	738.658	54.270.035	1,36%

Kaup- og sölubóknarir vegna verðbréfavíðskipta eru inni í hreinum tekjum viðkomandi verðbréfa og þar með eignaflokks.

9. Rekstrarkostnaður

9.1 Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður:

	2016	2015
Laun og launatengd gjöld.....	184.519	168.049
Tryggingastærðfræðingur	3.610	3.039
Endurskoðun	5.667	4.400
Innri endurskoðun.....	4.439	2.223
Lögfræðikostnaður.....	8.404	4.185
Fjármálaeftirlit.....	14.162	12.517
Tölvukostnaður.....	57.729	58.239
Annar kostnaður.....	48.829	32.357
	327.358	285.009

9. Rekstrarkostnaður (framhald)

Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður sundurliðast þannig á deildir:

Tryggingadeild.....	303.195	261.555
Séreignardeild.....	24.164	23.453

9.2 Laun og launatengd gjöld:

	2016	2015
Laun starfsfólks.....	139.898	127.367
Laun stjórnar og endurskoðunarnefndar.....	11.405	10.640
Launatengd gjöld	33.216	30.042
	<u>184.519</u>	<u>168.049</u>

Stöðugildi að meðaltali.....	14,0	13,5
------------------------------	------	------

9.3 Laun stjórnarmanna, lykilstjórnenda og endurskoðunarnefndar:

	2016	2015
Laun og önnur hlunnindi stjórnenda:		
Arne Vagn Olsen, fjárfestingarstjóri.....	16.091	15.434
Guðmundur Baldvin Guðmundsson, skrifstofustjóri.....	11.578	5.578
Hafdís Elva Ingimarsdóttir, fyrrverandi áhættustjóri	0	6.695
Ingi Björnsson, framkvæmdastjóri.....	8.295	0
Jóna Finndís Jónsdóttir, áhættustjóri	15.462	5.320
Kári Arnór Kárason, fyrrverandi framkvæmdastjóri.....	12.825	22.160
	<u>64.251</u>	<u>55.187</u>

Laun stjórnar:

Auður Anna Ingólfssdóttir.....	45	0
Ágúst Torfi Hauksson, formaður.....	1.860	1.600
Björn Snæbjörnsson.....	0	480
Erla Jónsdóttir.....	1.030	960
Guðrún Ingólfssdóttir.....	45	0
Heimir Þorleifur Kristinsson.....	45	40
Huld Aðalbjarnardóttir.....	1.030	960
Kristín Halldórsdóttir.....	1.030	960
Magnús Einar Svavarsson.....	630	0
Sigríður Dóra Sverrisdóttir.....	45	40
Sverrir Mar Albertsson.....	1.030	960
Tryggvi Jóhannsson.....	1.030	640
Unnur Gréta Haraldsdóttir.....	400	960
Þórarinn Guðni Sverrisson, varaformaður.....	1.745	1.600
	<u>9.965</u>	<u>9.200</u>

Laun endurskoðunarnefndar:

Ágúst Torfi Hauksson.....	150	360
Björn Snæbjörnsson.....	0	120
Erla Jónsdóttir.....	210	0
Fjóla Björk Jónsdóttir, formaður.....	720	720
Huld Aðalbjarnardóttir.....	360	240
	<u>1.440</u>	<u>1.440</u>

9.4 Þóknar til ytri endurskoðenda sjóðsins:

	2016	2015
Þóknun fyrir endurskoðun.....	4.537	4.314
Önnur þjónusta.....	1.130	86
	<u>5.667</u>	<u>4.400</u>

9.5 Þóknar til innri endurskoðenda sjóðsins:

	2016	2015
Þóknun fyrir innri endurskoðun.....	4.439	2.223
	<u>4.439</u>	<u>2.223</u>

9.6 Þóknar til tryggingastærðfræðings sjóðsins:

	2016	2015
Þóknun fyrir útreikninga á tryggingafræðilegri stöðu.....	2.307	2.840
Önnur þjónusta.....	1.303	199
	<u>3.610</u>	<u>3.039</u>

10. Eignarhlutir í félögum og sjóðum

	31.12.2016	31.12.2015
Eignarhlutar í innlendum hlutafélögum	34.302.295	32.036.562
Eignarhlutar í erlendum hlutafélögum	699.930	1.863.388
Hlutdeildarskírteini í innlendum sjóðum	6.755.968	6.046.061
Hlutdeildarskírteini í erlendum sjóðum	39.792.665	39.428.205
	<u>81.550.857</u>	<u>79.374.216</u>
Eignarhlutir í félögum og sjóðum sundurliðast þannig á deildir:		
Tryggingadeild.....	79.608.741	77.942.226
Séreignardeild.....	1.942.117	1.431.990

Eignarhlutar í innlendum félögum greinast þannig:

	Hlutdeild	31.12.2016	31.12.2015
Skráð félög:			
Eik fasteignafélag hf.....	6,7%	2.476.767	1.585.815
Eimskipafélag Íslands hf.....	5,0%	3.254.849	1.205.470
Fjárskipti hf.....	5,2%	721.467	477.878
HB Grandi hf.....	1,0%	479.837	1.883.213
Hagar hf.....	5,1%	3.224.860	2.765.040
Icelandair Group hf.....	3,4%	3.953.654	5.927.624
Marel hf.....	2,4%	4.212.003	5.783.183
N1 hf.....	3,9%	1.250.853	509.608
Nýherji hf.....	0,7%	61.200	0
Reginn hf.....	5,8%	2.379.483	1.738.911
Reitir fasteignafélag hf.....	3,8%	2.620.876	1.666.280
Síminn hf.....	5,4%	1.620.621	253.400
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.....	2,0%	460.597	471.406
Skeljungur hf.....	2,7%	379.320	0
Tryggingamiðstöðin hf.....	1,8%	361.918	551.132
Vátryggingafélag Íslands hf.....	1,5%	302.649	562.121
Össur hf.....	0,2%	366.441	488.047
		<u>28.127.395</u>	<u>25.869.128</u>

10. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)

Óskráð félög:

Alda Credit Fund slhf.....	9,9%	161.100	156.000
AO Fjárfestingafélag slhf.....	20,0%	21.644	18.137
Atorka Group hf.....	0,0%	0	19.351
Ásgarður hf.....	5,5%	6.938	0
Bakkastakur slhf.....	14,8%	384.608	396.667
Eignarhaldsfélag lífeyrissjóða hf.....	10,0%	5.245	5.103
Fí fasteignafélag slhf.....	7,6%	155.734	102.790
Frumtak 2 slhf.....	10,2%	188.857	116.168
Genís hf.....	6,3%	250.000	0
Horn III slhf.....	4,2%	158.000	0
Innviðir fjárfestingar slhf.....	19,6%	50.000	50.000
Íslensk verðbréf hf.....	10,0%	127.755	127.755
Jarðvarmi slhf.....	3,2%	461.432	458.330
Kjölfesta slhf.....	17,6%	384.750	395.300
Loðnuvinnslan hf.....	1,7%	96.360	36.924
MF1 slhf.....	20,0%	217.554	40.000
Reiknistofa lífeyrissjóða hf.....	11,9%	19.281	20.324
S38 slhf.....	16,9%	493.073	493.073
SF IV slhf.....	0,0%	0	348.322
SF V slhf.....	4,4%	717.880	466.920
SF VI slhf.....	2,0%	111.842	80.117
SÍA II slhf.....	10,0%	989.019	761.346
SÍA III slhf.....	9,7%	26.507	0
Sparisjóður Austurlands hf.....	6,5%	48.313	45.578
SRE I slhf.....	0,0%	0	394.993
SRE II slhf.....	15,0%	160.943	1.151.268
T Plús hf.....	9,1%	8.800	4.600
Tækfæri hf.....	14,0%	148.771	77.061
Veðskuld II slhf.....	8,0%	777.726	398.587
Önnur félög.....		2.769	2.723
		<u>6.174.900</u>	<u>6.167.435</u>

Eignarhlutar í innlendum félögum alls.....
34.302.295 32.036.562
Eignarhlutar í erlendum félögum greinast þannig:
31.12.2016 31.12.2015

NWF Group plc.....	GBP	585.977	883.215
Bank Nordik.....	DKK	113.953	161.624
Norræn hlutabréf, Finnland.....	EUR	0	113.216
Norræn hlutabréf, Danmörk.....	DKK	0	176.428
Norræn hlutabréf, Noregur.....	NOK	0	128.297
Norræn hlutabréf, Svíþjóð.....	SEK	0	400.607
Eignarhlutar í erlendum félögum alls		<u>699.930</u>	<u>1.863.388</u>

Hlutabréfaeign alls
35.002.225 33.899.950
Hlutdeildarskírteini greinast þannig:

Innlendir skuldabréfasjóðir greinast þannig:

31.12.2016 31.12.2015

Gamma Iceland Fixed Income Fund.....	728.938	667.513
Landsbréf Veðskuldabréfasjóður.....	367.100	0
Peningamarkaðssjóður ÍV.....	0	7.017
Skuldabréfasjóður ÍV.....	0	2.428
Veðskuldabréfasjóður ÍV.....	112.220	103.240
Veðskuldabréfasjóður ST1.....	290.125	0
Virðing veðskuldabréfasjóður.....	60	60
Hlutdeildarskírteini í innlendum skuldabréfasjóðum alls.....	<u>1.498.443</u>	<u>780.258</u>

10. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)

Innlendir hlutabréfasjóðir greinast þannig:	31.12.2016	31.12.2015
Arev NII slhf.....	2.034	98.173
Auður I fagfjárfestastjóður slf.....	229.770	215.686
Brú II Venture Capital Fund.....	46.198	46.198
Frumtak slhf.....	80.315	130.100
IS Hlutabréfasjóðurinn.....	0	524.076
ÍV Alþjóðlegur hlutabréfasjóður.....	507.208	368.658
ÍV Hlutabréfavisitölusjóður.....	224.541	219.242
Katla Fund.....	672.769	0
Stefnir ÍS 15.....	989.995	1.430.673
Hlutdeildarskírteini í innlendum hlutabréfasjóðum alls.....	2.752.829	3.032.806
Innlendir skammtímasjóðir greinast þannig:	31.12.2016	31.12.2015
IS Lausafjársefn.....	174	0
ÍV Skammtímasjóður.....	1.582.747	723.775
Landsbréf Veltubréf.....	337.962	0
Stefnir Lausafjársefn.....	583.813	1.509.221
Hlutdeildarskírteini í innlendum skammtímasjóðum alls.....	2.504.696	2.232.997
Hlutdeildarskírteini í innlendum sjóðum alls.....	6.755.968	6.046.061
Erlend hlutdeildarskírteini greinast þannig:		
Fasteignasjóðir.....	959.532	1.126.802
Framtakssjóðir.....	10.988.644	13.711.778
Hlutabréfasjóðir.....	20.720.925	19.484.934
Hrávörusjóðir.....	497.454	345.265
Marksjóðir.....	2.541.509	2.857.334
Skammtímasjóðir.....	2.274.013	1.006.665
Skuldabréfasjóðir.....	1.810.589	895.426
Hlutdeildarskírteini í erlendum sjóðum alls.....	39.792.665	39.428.205
Hlutdeildarskírteini í erlendum sjóðum með eignarhlut stærri en 2%		
1741 Global Risk Diversification Fund.....	683.854	722.869
Adveq Opportunity I C.V.....	187.214	279.355
Alþjóða fasteignasjóðurinn.....	192.747	228.497
Alþjóða framtakssjóðurinn slf.....	23.214	45.234
Aviva Investors European Property Fund of Funds.....	222.710	288.034
Crown Distressed Credit Opportunities plc.....	0	18.486
International Private Equity Fund II L.P.....	160.906	331.855
Partners Group Emerging Markets 2007, L.P.....	452.098	532.530
SLI Global Equities Fund.....	881.867	1.049.033
Hlutdeildarskírteini í erlendum sjóðum með eignarhlut stærri en 2% alls.....	2.804.611	3.495.895

10. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)

Hlutdeildarskírteini í erlendum sjóðum, 20 stærstu:

1741 Global Risk Diversification Fund.....	683.854	722.869
Aberdeen Global - Emerging Markets Equity Fund.....	1.087.569	561.985
Adveq Technology V C.V.....	543.027	655.120
BlackRock Developed World Index Fund.....	9.173.506	5.427.714
BlueBay Global High Yield Bond Fund.....	1.035.473	0
CCMP Capital Investors III.....	739.592	649.321
European Strategic Partners 2008.....	652.651	771.911
Fidelity Funds, Global Dividend Fund I.....	1.299.593	0
ICG Europe Fund V.....	662.397	700.309
iShares Currency Hedged MSCI EMU ETF.....	1.780.463	587.454
iShares MSCI Japan USD Hedged UCITS ETF.....	896.939	1.340.010
LGT a generix Global Macro UCITS SF.....	580.530	656.944
LGT Crown Manged Futures Fund.....	597.286	670.291
Partners Group Direct Investments 2009, L.P.....	716.241	1.051.009
Schroder International Selection Fund - Emerging Markets.....	883.761	0
SLI Global Absolute Return Strategies Fund.....	678.789	797.129
SLI Global Equities Fund.....	881.867	1.049.033
State Street World Index Equity Fund.....	5.562.020	6.466.276
Vontobel Fund, Global Equity.....	935.671	1.490.385
Warburg Pincus Private Equity XI.....	1.086.691	1.250.532
20 stærstu hlutdeildarskírteini í erlendum sjóðum alls.....	30.477.920	24.848.290

Eignarhlutir í félögum og sjóðum flokkaðir eftir matsaðferðum:

	31.12.2016	31.12.2015
Eignarhlutir og sjóðir á gangvirði - stig 1	58.201.220	57.755.199
Eignarhlutir og sjóðir á gangvirði - stig 2	21.359.629	19.433.338
Eignarhlutir og sjóðir á gangvirði - stig 3	1.990.009	2.185.679
	81.550.857	79.374.216

11. Skuldabréf

Skuldabréf með ríkisábyrgð:

	31.12.2016	31.12.2015
Húsbréf.....	35.315	49.559
Íbúðabréf.....	41.176.370	42.039.065
Ríkisbréf.....	26.166.740	21.514.359
Önnur skuldabréf með ríkisábyrgð	1.920.244	1.944.985
	69.298.670	65.547.968

Skuldabréf sveitarfélaga	7.013.466	6.855.063
Skuldabréf lánastofnana	7.753.126	5.942.170
Skuldabréf fyrirtækja	13.644.353	8.915.662
Veðlán sjóðfélaga.....	269.653	343.113
Niðurfærslur skuldabréfa.....	(357.683)	(957.288)
Skuldabréf alls	97.621.585	86.646.688

Skuldabréf flokkuð eftir matsaðferðum:

	31.12.2016	31.12.2015
Skuldabréf á gangvirði - stig 1.....	75.432.327	70.453.806
Skuldabréf á gangvirði - stig 2.....	14.494.571	10.538.981
Skuldabréf á gangvirði - stig 3.....	7.694.687	5.653.901
	97.621.585	86.646.688

Skuldabréfaeign sundurliðast þannig á deildir:

Tryggingadeild.....	95.414.830	83.944.392
Séreignardeild.....	2.206.755	2.702.295

12. Niðurfærslur skuldabréfa

	31.12.2016	31.12.2015
Niðurfærsla í ársbyrjun	957.287	5.367.239
Niðurfærsla færð út.....	(617.488)	(4.315.209)
Breyting á almennri niðurfærslu á árinu *).....	17.882	(94.742)
	<u>357.682</u>	<u>957.287</u>

*) Færst með öðrum gjöldum í ársreikningi

13. Skipting fjárfestingar eftir gjaldmiðlum

I lok árs 2016	Í íslenskum krónum	Í erlendum gjaldmiðlum	Samtals
Eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	40.224.765	41.326.092	81.550.857
Skuldabréf.....	96.421.839	1.199.747	97.621.585
Bundnar bankainnstæður.....	1.389.578	0	1.389.578
	<u>138.036.182</u>	<u>42.525.839</u>	<u>180.562.021</u>
Hlutfallsleg skipting	76%	24%	100%

Skipting fjárfestingar eftir erlendum gjaldmiðlum:

	Eignarhlutir í félögum og sjóðum	Skuldabréf	Hlutfall
Í EUR.....	10.440.167	8.715	24,6%
Í USD	30.023.541	1.191.031	73,4%
Í GBP.....	587.703	0	1,4%
Í DKK.....	274.681	0	0,6%
	<u>41.326.092</u>	<u>1.199.747</u>	<u>100,0%</u>

I lok árs 2015	Í íslenskum krónum	Í erlendum gjaldmiðlum	Samtals
Eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	38.083.112	41.291.103	79.374.215
Skuldabréf.....	85.398.831	1.247.858	86.646.688
Bundnar bankainnstæður.....	2.153.550	0	2.153.550
	<u>125.635.492</u>	<u>42.538.961</u>	<u>168.174.453</u>

Hlutfallsleg skipting

	75%	25%	100%
--	-----	-----	------

Skipting fjárfestingar eftir erlendum gjaldmiðlum:

	Eignarhlutir í félögum og sjóðum	Skuldabréf	Hlutfall
Í EUR.....	9.568.323	0	22,5%
Í USD	29.970.223	1.247.858	73,4%
Í SEK.....	400.607	0	0,9%
Í NOK.....	128.297	0	0,3%
Í GBP.....	885.601	0	2,1%
Í DKK.....	338.052	0	0,8%
	<u>41.291.103</u>	<u>1.247.858</u>	<u>100,0%</u>

14. Varanlegir rekstrarfjármunir

	Fasteignir og lóðir	Innréttingar, áhöld og tæki	Samtals
Kostnaðarverð			
Staða í ársbyrjun	80.000	1.252	81.252
Staða í árslok	80.000	1.252	81.252
Afskriftir			
Staða í ársbyrjun	20.800	1.002	21.802
Afskrift ársins	1.600	250	1.850
Staða í árslok	22.400	1.252	23.652
Bókfært verð			
Bókfært verð í ársbyrjun	59.200	250	59.451
Bókfært verð í árslok	57.600	0	57.600
Afskriftarhlutföll	2%	20%	
		Fasteignamat	Vátrygginga- mat
Strandgata 3, Akureyri		83.350	135.048

Í lok árs 2016 festi sjóðurinn kaup á fyrstu og annarri hæð að Strandgötu 3. Kaupverð kr. 130. milljónir kr. verður greitt við afhendingu eignarinnar 1. mars 2017.

15. Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu

Tryggingafræðilegt mat á lífeyrisskuldbindingum tryggingardeildar (tölur í milljónum króna):

Samkvæmt niðurstöðu tryggingafræðilegrar athugunar á stöðu samtryggingardeildar í árslok 2016 miðað við 3,5% ársvexti eru áfallnar skuldbindingar umfram eignir 5.687 milljónir eða 3,18% af skuldbindingum. Heildarskuldbindingar umfram eignir eru 4.692 milljónir og tryggingafræðileg staða því neikvæð um 1,5%. Vísað er í áritun tryggingastærðfræðings varðandi frekari forsendur við matið.

Eignir	31.12.2016	31.12.2015
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjörs í árslok.....	300.634	279.682
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjörs í ársbyrjun.....	279.682	249.115
Hækkun/lækkun endurmetinnar eignar á árinu.....	20.952	30.568
Skuldbindingar		
Skuldbindingar í árslok.....	305.326	278.525
Skuldbindingar í ársbyrjun.....	278.525	259.034
Hækkun/lækkun skuldbindinga á árinu.....	26.802	19.491
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu á árinu.....	(5.850)	11.077

Yfirlit um breytingar á áföllnum lífeyrisskuldbindingum tryggingardeildar árið 2016

Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í ársbyrjun.....	167.570	158.221
Hækkun lífeyrisskuldbindinga vegna vaxta og verðbóta.....	5.181	5.946
Hækkun áunninna réttinda vegna iðgjalda ársins.....	8.200	7.453
Lækkun vegna greidds lífeyris á árinu.....	(4.918)	(4.472)
Hækkun vegna nýrra tafla um lífslíkur.....	3.019	0
Hækkun/lækkun vegna annarra breytinga.....	(433)	422
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í ársbyrjun	178.619	167.570

16. Ábyrgðir og skuldbindingar utan efnahags

Sjóðurinn hefur skuldbundið sig til þátttöku í erlendum og innlendum framtakssjóðum. Greiðslur vegna skuldbindinganna geta að hámarki numið 12.160 milljónum króna. Á móti koma endurgreiðslur frá sjóðunum þegar fjárfestingarnar eru seldar aftur.

17. Áhættuþættir í starfsemi og áhættustýring

17.1 Áhættustefna, skipulag og markmið áhættustýringar

Í daglegri starfsemi sinni sem lífeyrissjóður stendur sjóðurinn frammi fyrir ýmsum tegundum áhættu. Stjórnendur sjóðsins bera ábyrgð á að gera sér grein fyrir þeim áhættum sem fylgja starfseminni og að fullnægjandi áhættustýring sé ávallt til staðar. Til að mæta þessari kröfu hefur sjóðurinn mótað sérstaka áhættustefnu, þar sem áhætta er skilgreind, helstu áhættuþáttum lýst og gerð grein fyrir skipulagi og framkvæmd áhættustýringar. Stjórn sjóðsins ber ábyrgð á því að móta og samþykkja áhættustefnu og sjá til þess að virk áhættustýring sé til staðar hjá sjóðnum, sem tekur til allrar starfsemi hans. Áhættustýring skal innihalda skilvirka ferla og vinnulag. Hún þarf einnig að tryggja að framkvæmda- og áhættustjóri fylgist með því að þessir ferlar séu fullnægjandi og verklag sé skilvirkt. Hluti af áhættustefnu er áhættuáætlun sem sett er upp í fjárfestingarstefnu sjóðsins, þar er áhættuþol sjóðsins metið og töluleg markmið sett um áhættu og hvernig takmörk um áhættu eru nýtt í einstökum flokkum eigna. Í áhættustefnu er hins vegar fjallað um hvernig áhætta er metin og hvernig fylgst er með að áhættuviðmið séu haldin og hvernig eftirliti er háttað. Lagt er mat á mikilvægi áhættuflokka, eftirlitsaðgerðir eru skilgreindar og sett fram dagskrá áhættustýringar, þar sem eftirlitsaðgerðir eru tímasettar, hver ber ábyrgð og hvaða skýrslum skuli skilað. Stjórn er skilað mánaðarlegum skýrslum um framkvæmd áhættustýringar og ítarlegri ársfjórðungsskýrslum, auk skýrslna um hltingu við lög, reglur og stefnu sjóðsins. Fjárfestingum og raunar allri starfsemi fylgir áhætta. Til að ná markmiðum sínum þarf sjóðurinn að taka áhættu. Áhættustýring felst í því að stýra áhættu þannig að hún verði innan þeirra marka sem starfseminni hefur verið sett.

17.2 Helstu flokkar áhættu í starfsemi sjóðsins

Lífeyrstryggingaráhætta:

Með lífeyrstryggingaráhættu er átt við hættuna á því að skuldbindingar sjóðsins vaxi umfram eignir og að skerða þurfi réttindi sjóðfélaga. Helstu áhættuþættir í þessum flokki eru: skerðingaráhætta og lýðfræðileg áhætta, en einnig má nefna áhættur eins og iðgjaldaáhætta og lausafjáraáhætta. Skerðingaráhætta er hættan á því að skerða þurfi lífeyrisréttindi sjóðfélaga. Lýðfræðileg áhætta er hættan á að lýðfræðilegar forsendur sem notaðar eru við mat á lífeyrisloforðum sjóðsins breytist á þann veg að lífeyrir reynist lakari en áætlanir gera ráð fyrir. Fylgst er með tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins með mánaðarlegum könnunum og árlega framkvæmir tryggingastærðfræðingur sjóðsins tryggingafræðilegt athugun á stöðu hans. Leiði tryggingafræðileg athugun í ljós að meira en 10% munur er á milli eignarliða og lífeyrisskuldbindinga er lífeyrissjóðnum skylt að gera nauðsynlegar breytingar á samþykktum sjóðsins til að jafna þann mun. Sama gildir ef munur samkvæmt tryggingafræðilegum athugunum á milli eignaliða og lífeyrisskuldbindinga hefur haldist meiri en 5% samfellt í fimm ár. Þar sem að réttindi í sjóðnum breytast í samræmi við ávöxtun á eignum hans tryggir réttindakerfið ákveðna aðlögun eigna og skuldbindinga, sem dregur úr þessari áhættu. Á móti kemur að ávöxtun á eignum sjóðsins hefur bein áhrif á kaupmátt lífeyrisréttinda. Lausafjáraáhætta er fólgin í hættunni á að sjóðurinn eigi ekki laust fé til að standa straum af lífeyrisgreiðslum og rekstri. Hluti af lausafjáraáhættu er seljanleika áhætta eigna, þ.e. hversu auðvelt er að breyta eignum í laust fé. Til að mæta lausafjáraáhættu hefur sjóðurinn sett sér það markmið að eiga á hverjum tíma laust fé til að mæta a.m.k. 2 mánaða útgjöldum vegna lífeyris og rekstrar.

Mótaðilaáhætta:

Mótaðilaáhætta er hættan á að mótaðilar eða milliliðir í viðskiptum, t.d. útgefendur skuldabréfa, sjóðfélagar, fyrirtæki og uppgjörshús, standi ekki í skilum (t.d. vegna gjaldþrots) eða að hæfni þeirra til greiðslu versni verulega, bæði vegna útlána og kaupa á fjármálagerningum á markaði. Samþjöppunar- og landsáhætta fellur undir mótaðilaáhættu, enda felur hún í sér hættuna á að margir mótaðilar lendi samtímis í vanefndum. Mótaðilaáhætta er metin bæði áður en viðskipti eiga sér stað og síðan í eftirfylgni með vörslu, endurgreiðslu og uppgjöri á fjármálagerningum. Mótaðilaáhætta þ.m.t. útlánaáhætta er stýrt með áreiðanleikakönnunum og lánshæfismati á mótaðilum, mörkum sem sett eru um kröfur á einstaka aðila eða skylda aðila í eignasafni sjóðsins, reglubundinni skýrslugjöf frá mótaðilum og mati á fjárhagstyrk þeirra, eftirfylgni með skilum og innheimtuáðgerðum, auk reglna um áhættuflokkun viðskiptamanna og varúðarniðurfærslur. Gerð er grein fyrir þróun mótaðilaáhættu í reglubundinni skýrslugjöf til stjórnar.

Fjárhagsleg áhætta:

Með fjárhagslegri áhættu er átt við hættuna á því að fjárhagslegar eignir sjóðsins rýrni í verði og að tekjur af þeim verði lakari en væntingar stóðu til. Sjóðurinn er fyrst og fremst markaðsfjárfestir og eignir hans og áhætta er háð sveiflum á fjármálamörkuðum. Fjárhagsleg áhætta markast af þeim eignaflokkum sem sjóðurinn fjárfestir í og hvernig eignasafn hans er saman sett.

Fjárhagsleg áhætta (markaðsáhætta) lýtur fyrst og fremst að fjárhagslegum atriðum í starfsemi sjóðsins, þ.e. hættu á fjárhagslegu tapi vegna breytinga á markaðsvirði liða innan og utan efnahagsreiknings, þar á meðal vegna breytinga á vöxtum, uppgreiðslu- og endurfjárfestingaráhættu, gengi gjaldmiðla, verðbólgu og breytinga á virði fjáreigna. Þessi áhætta getur leitt til neikvæðra áhrifa á rekstur og/eða efnahag, bæði vegna aðgerða eða atburða innan sjóðsins eða utan hans. Neikvæð áhrif á rekstur og efnahag geta dregið úr möguleikum lífeyrissjóðsins til að framfylgja stefnu og ná markmiðum sínum. Fjárhagslegri áhættu er fyrst og fremst stýrt með því að fjárfesta í mismunandi flokkum eigna, sem hegða sér misjafnlega við mismunandi markaðsaðstæður, og dreifa þannig áhættu. Í fjárfestingastefnu sjóðsins og stefnum einstakra undirsafna eru fjölmörg ákvæði sem sett eru í þeim tilgangi að stýra áhættu. Þar eru sett markmið um eignasamsetningu, ákvarðaðar viðmiðunarvísitölur sem tekið er mið af við stýringu eigna og vikmörk sett um frávik frá viðmiði. Sett er fram sérstök áhættuáætlun, þar sem tilgreind eru markmið áhættu mæld sem staðalfrávik ávöxtunar og hvernig það er útfært niður á einstaka eignaflokka, markmið um áhættulækkun sem áhættudreifing á að skila, markmið um árangurslutfall, hermiskekkju, vágildi (VaR) og fleiri áhættumælikvarða. Mælingar á markaðsáhættu eru gerðar með reglulegu millibili og skilar áhættustjóri mánaðarlegum skýrslum til stjórnar um það efni og ítarlegri skýrslum ársfjórðungslega. Brugðist er við með breytingum á eignasamsetningu þóist þessir mælikvarðar á þann veg að hætta sé á að áhætta fari út fyrir markmiðsáhættu sjóðsins.

Rekstraráhætta:

Rekstraráhætta lítur fyrst og fremst að starfsemi lífeyrissjóðsins. Starfsemin skal lúta þeim reglum sem um hann eru settar í lögum, reglugerðum, eigin samþykktum og reglum sjóðsins. Stefnt skal að sem mestri hagkvæmni í rekstri þannig að sem mestar líkur séu á að sjóðurinn nái markmiðum sínum. Sjóðnum skal stjórnað með heiðarleika, ráðvændni og góða starfshætti að leiðarljósi. Rekstrar- og umhverfisáhætta er að jafnaði skilgreind sem hættan á tjóni sem rekja má til ófullnægjandi eða ónothæfra innri verkferla, starfsmanna, sviksemi, orðspors, upplýsingakerfa eða til ytri atburða. Til að stýra rekstraráhættu hefur sjóðurinn sett sér margvíslegar reglur sem gilda um starfssemi hans, þ.m.t. starfsreglur stjórnar, siðareglur, verklagsreglur um verðbréfavíðskipti, reglur um upplýsingagjöf til stjórnar, reglur um heimildir þ.m.t. ítarlegar reglur um heimildir til fjárfestinga. Í skipulagi eru sett skýr starfs- og ábyrgðarsvið, aðgreining starfa er afmörkuð með ítarlegum starfslýsingum og verkferlum. Reglubundin fundahöld eru með starfsmönnum, þ.m.t. starfsmannasamtöl, sjóðurinn hefur sérstaka starfsdaga þar sem farið er yfir öll svið starfseminnar og boðið upp á þjálfun og námskeiðahald. Sjóðurinn leggur áherslu á góðan og jákvæðan starfsanda, að sjóðurinn sé eftirsóknarverður vinnustaður, boðleiðir séu stuttar og að strax sé brugðist við vandamálum sem lúta að starfsmönnum og velferð þeirra. Beitt er virku innra eftirliti og gerðar eru margháttaðar kannanir á öllum helstu þáttum í starfsemi sjóðsins og er niðurstöðum slíkra kannana skilað til endurskoðunarnefndar og stjórnar sjóðsins.

17. Áhættuþættir í starfsemi og áhættustýring (framhald)**17.3 Næmnigreining áhættuþátta:**

Í töflunni hér fyrir neðan er reynt að meta hver áhrif möguleg áföll geta haft á efnahag og afkomu sjóðsins. Settir eru upp þrjú möguleikar með stigvaxandi breytingum vegna hvers áhættuþátta sem tiltekinn er og sýnt hvaða áhrif breytingin hefur á afkomu og efnahag sjóðsins. Um er að ræða "hvað-ef" aðferðafræði, þar sem ekki er tekið tillit til innbyrðis fylgni milli áhættuþátta. Áfallastigum er skipt niður í hóflegt, miðlungs og mikið áfall og er sýnd magnbreyting á hverju stigi. Gerð er grein fyrir hverjum áhættuþætti og sú síðari áhrif breytingarinnar á sjóðinn:

Áhættuþáttur /stærð efnahagsáfalls	Hóflegt	Miðlungs	Mikið
Vaxtahækkun á innlendum markaði	0,5%	1,0%	2,0%
Afkoma sjóðsins, vegna vaxtahækkunar	-1,8%	-3,5%	-7,0%
Styrking krónu, bæði gagnvart USD og EUR	5,0%	10,0%	20,0%
Afkoma sjóðsins, vegna styrkingar krónu	-1,1%	-2,3%	-4,6%
Hlutabréf lækka, bæði innlend og erlend	5,0%	10,0%	20,0%
Afkoma sjóðsins, vegna lækkunar hlutabréfa	-1,9%	-3,7%	-7,4%
Tap vegna skuldaráhættu í safni annarra markaðsskuldabréfa	5,0%	10,0%	20,0%
Afkoma sjóðsins, vegna afskrifta á öðrum markaðsskuldabréfum	-0,6%	-1,2%	-2,3%

Kennitölur

	2016	2015	2014	2013	2012
Tryggingadeild:					
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar	-1,54%	0,42%	-3,83%	-4,66%	-4,05%
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar	-3,18%	-0,62%	-7,07%	-8,06%	-6,40%
Hrein raunávöxtun *).....	-0,13%	9,18%	5,18%	0,80%	4,06%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar sl. 5 ár *).....	3,76%	4,00%	3,24%	1,35%	-1,48%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar s.l. 10 ár *).....	0,62%	1,35%	1,71%	2,38%	2,94%
Hlutfallsleg skipting fjárfestingar:					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	34,8%	35,1%	30,6%	23,0%	18,0%
Skráð skuldabréf	51,1%	49,4%	52,6%	60,4%	64,1%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	10,3%	12,1%	13,2%	12,4%	13,8%
Óskráð skuldabréf	3,0%	2,1%	2,0%	2,2%	2,0%
Bundnar bankainnstæður	0,8%	1,3%	1,6%	1,9%	2,1%
Hlutfallsleg skipting fjárfestingar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	76%	75%	73%	75%	74%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	24%	25%	27%	25%	26%
Fjöldi virkra sjóðfélaga:	13.903	13.348	13.073	12.757	12.565
Fjöldi sjóðfélaga í árslok:	85.711	87.446	85.856	84.214	82.935
Fjöldi lífeyrisþega:	8.559	8.094	7.603	7.155	6.767
Hlutfallsleg skipting lífeyris:					
Eftirlaun	67,4%	65,6%	65,5%	65,9%	65,6%
Örorkulífeyrir	26,9%	28,4%	28,1%	27,5%	27,4%
Makalífeyrir	4,7%	4,9%	5,3%	5,6%	5,9%
Barnalífeyrir	0,9%	1,0%	1,1%	1,0%	1,1%
Stöðugildi:	14,0	13,5	13,5	12,4	13,1
Iðgjöld alls (á föstu verðlagi)	8.691.802	7.935.215	7.264.811	6.980.589	6.794.044
Lífeyrir alls (á föstu verðlagi)	4.850.084	4.642.136	4.322.584	3.929.033	3.741.014
Hreinar fjárfestingartekjur alls (á föstu verðlagi) *)	3.760.590	18.451.828	9.392.759	6.605.071	11.785.708
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður (á föstu verðlagi)	303.195	267.038	275.924	249.867	226.743
Hækkun (lækkun) á hreinni eign (á föstu verðlagi)	7.299.113	21.477.869	12.059.060	9.544.855	14.887.050
Lífeyrisbyrði	55,8%	58,5%	59,5%	56,3%	55,1%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður (alls) í % af iðgjöldum	3,5%	3,4%	3,8%	3,6%	3,3%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna *)	2,1%	10,9%	6,1%	4,5%	8,4%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna	0,17%	0,16%	0,18%	0,17%	0,16%

*) Hrein raunávöxtun er reiknuð af hreinum fjárfestingatekjum að fráðregnum rekstrarkostnaði og öðrum gjöldum. Í útreikningum á hreinum fjárfestingatekjum sem hlutfalli af meðalstöðu eigna hafa önnur gjöld verið dregin frá fjárfestingatekjum. Fast verðlag miðast við breytingar á vísitölu neysluverðs til verðtryggingar.

Kennitölur

	2016	2015	2014	2013	2012
Séreignardeild:					
Hrein raunávöxtun - Innlána safnið.....	2,55%	2,69%	2,84%	2,84%	2,46%
Hrein raunávöxtun - Varfærna safnið.....	1,33%	7,87%	4,72%	4,29%	4,09%
Hrein raunávöxtun - Áræðna safnið.....	-0,20%	8,05%	6,90%	4,09%	6,10%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar sl. 5 ár - Innlána safnið.....	2,68%	2,75%	3,43%	4,67%	5,59%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar sl. 5 ár - Varfærna safnið.....	4,44%	5,07%	6,23%	7,46%	8,30%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar sl. 5 ár - Áræðna safnið.....	4,95%	4,95%	5,31%	6,20%	7,21%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar s.l. 10 ár - Varfærna safnið.....	6,61%	7,71%	8,14%	8,73%	9,12%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar s.l. 10 ár - Áræðna safnið.....	5,99%	7,42%	8,77%	9,34%	9,95%
Séreignardeild, öll söfn:					
Hlutfallsleg skipting fjárfestingar					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	45,1%	33,2%	44,0%	39,7%	34,2%
Skráð skuldabréf	51,3%	62,6%	50,4%	48,4%	46,9%
Bundnar bankainnstæður	3,6%	4,2%	5,5%	11,9%	18,9%
Hlutfallsleg skipting fjárfestingar eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	84,2%	78,3%	77,6%	74,9%	76,9%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	15,8%	21,7%	22,4%	25,1%	23,1%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna	3,0%	9,7%	7,3%	8,1%	10,1%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%

Deildaskipt yfirlit yfir breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2016 Séreignardeild

	Alls Séreign		Varfærna safnið		Áræðna safnið		Innlána- og Húsnæðissafnið	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Iðgjöld								
Iðgjöld sjófélaga	133.334	140.197	20.826	19.229	39.783	38.540	72.724	82.428
Iðgjöld launagreiðenda	102.375	93.364	18.668	17.326	35.806	27.875	47.902	48.163
Réttindaflutningur og endurgreiðslur	(85.857)	(95.222)	3.017	(34.717)	(11.448)	29.620	(77.426)	(90.125)
	<u>149.852</u>	<u>138.338</u>	<u>42.511</u>	<u>1.838</u>	<u>64.141</u>	<u>96.035</u>	<u>43.200</u>	<u>40.466</u>
Lífeyrir								
Heildarfjárhæð lífeyris	149.372	139.926	57.964	69.579	72.030	62.309	19.378	8.038
	<u>149.372</u>	<u>139.926</u>	<u>57.964</u>	<u>69.579</u>	<u>72.030</u>	<u>62.309</u>	<u>19.378</u>	<u>8.038</u>
Hreinar fjárfestingartekjur								
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	(33.875)	178.887	(6.021)	36.320	(27.854)	142.567	0	0
Hreinar tekjur af skuldabréfum	135.916	242.616	45.851	75.912	90.065	166.704	0	0
Vaxtatekjur af bundnum bankainnstæðum	8.668	10.166	13	2.083	1	726	8.653	7.357
Vaxtatekjur af handbæru fé	34.756	17.393	7.780	2.942	14.134	2.833	12.842	11.618
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum	302	293	56	116	157	177	88	0
	<u>145.766</u>	<u>449.355</u>	<u>47.679</u>	<u>117.373</u>	<u>76.504</u>	<u>313.007</u>	<u>21.583</u>	<u>18.975</u>
Rekstrarkostnaður								
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	24.164	23.453	5.981	5.903	16.079	15.627	2.104	1.923
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris								
Hrein eign frá fyrra ári	122.083	424.314	26.245	43.729	52.537	331.107	43.301	49.480
	4.828.770	4.404.456	1.213.517	1.169.788	3.212.564	2.881.457	402.690	353.210
	<u>4.950.853</u>	<u>4.828.770</u>	<u>1.239.762</u>	<u>1.213.517</u>	<u>3.265.101</u>	<u>3.212.564</u>	<u>445.991</u>	<u>402.690</u>

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Deildaskiptur efnahagsreikningur 31. desember 2016

Séreignardeild

Eignir	Alls Séreign		Varfærna safnið		Áræðna safnið		Innlána- og Húsnæðissafnið	
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2015
Fjárfestingar								
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	1.942.117	1.431.990	372.475	176.866	1.569.642	1.255.124	0	0
Skuldabréf	2.206.755	2.702.295	742.348	913.204	1.464.407	1.789.091	0	0
Bundnar bankainnstæður	152.968	180.956	33	0	23	0	152.911	180.956
	<u>4.301.839</u>	<u>4.315.242</u>	<u>1.114.856</u>	<u>1.090.070</u>	<u>3.034.072</u>	<u>3.044.215</u>	<u>152.911</u>	<u>180.956</u>
Kröfur								
Kröfur á launagreiðendur	15.427	17.971	3.628	2.730	8.435	7.115	3.363	8.126
	<u>633.587</u>	<u>495.558</u>	<u>122.641</u>	<u>120.716</u>	<u>226.170</u>	<u>161.233</u>	<u>284.776</u>	<u>213.609</u>
Eignir samtals	<u>4.950.853</u>	<u>4.828.770</u>	<u>1.241.125</u>	<u>1.213.516</u>	<u>3.268.677</u>	<u>3.212.563</u>	<u>441.051</u>	<u>402.690</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris	<u>4.950.853</u>	<u>4.828.770</u>	<u>1.241.125</u>	<u>1.213.516</u>	<u>3.268.677</u>	<u>3.212.563</u>	<u>441.051</u>	<u>402.690</u>

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Yfirlit um sjóðstreymi ársins 2016 Séreignardeild

	Alls Séreign		Varfærna safnið		Áræðnasafnið		Innlána- og húsnæðissafnið	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Inngreiðslur								
Iðgjöld	152.396	128.330	41.613	1.366	62.821	97.214	47.962	29.750
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	43.424	27.559	7.793		14.135	21.328	21.495	6.231
	<u>195.820</u>	<u>155.889</u>	<u>49.406</u>	<u>1.366</u>	<u>76.956</u>	<u>118.542</u>	<u>69.457</u>	<u>35.981</u>
Útgreiðslur								
Lífeyrir	149.372	139.926	57.964	69.579	72.030	62.308	19.378	8.039
Rekstrarkostnaður	24.164	23.453	5.981	5.903	16.079	15.627	2.104	1.923
	<u>173.535</u>	<u>163.379</u>	<u>63.945</u>	<u>75.482</u>	<u>88.109</u>	<u>77.935</u>	<u>21.482</u>	<u>9.963</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	22.284	(7.491)	(14.539)	(74.116)	(11.152)	40.607	47.975	26.018
Fjárfestingarhreyfingar								
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	9.603	26.380	1.648	10.391	7.955	15.989	0	0
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(2.018.023)	(1.686.262)	(746.709)	(450.749)	(1.271.314)	(1.235.513)	0	0
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	1.464.641	2.192.024	543.436	425.685	921.205	1.766.339	0	0
Afborðanir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	11.113	0	3.748	0	7.365	0	0	0
Keypt skuldabréf	(795.445)	(2.400.481)	(274.434)	(593.052)	(521.011)	(1.807.429)	0	0
Seld skuldabréf	1.415.868	1.929.922	487.412	688.959	928.456	1.240.963	0	0
Endurgreidd bundin innlán	27.989	57.163	(13)	56.460	0	704	28.003	0
	<u>115.745</u>	<u>118.746</u>	<u>15.087</u>	<u>137.694</u>	<u>72.656</u>	<u>(18.947)</u>	<u>28.003</u>	<u>0</u>
Hækkun (lækkun) á handbæru fé	138.029	111.255	548	63.578	61.504	21.660	75.978	26.018
Handbært fé í upphafi árs	495.558	384.302	120.716	57.138	161.233	139.573	213.609	187.591
Handbært fé í lok árs	633.587	495.558	121.264	120.716	222.737	161.233	289.587	213.609

Fjárhæðir eru í þúsundum króna

Ауðkúlukirkja við Svínavatn

STAPI LÍFEYRISSJÓÐUR FINANCIAL STATEMENTS

Independent auditors report

To the Board of Directors and members of Stapi lífeyrissjóður

Opinion

We have audited the enclosed annual accounts of Stapi lífeyrissjóður for the year 2016. The annual accounts contain an overview of developments in net assets regarding pension payments, a balance sheet, a cash flow statement, a statement of actuarial position, information on main accounting policies and other explanatory notes.

The year 2016 was a difficult operating period for Stapi lífeyrissjóður, as indeed it was for other pension funds. Return on the fund's assets was below established objectives which can mostly be explained by the poor performance of Icelandic listed companies, as well as the significant appreciation by 15%, of the Icelandic króna, since approximately 25% of the fund's assets are in foreign currency.

The fund's actuarial position weakened slightly during the year. It is currently negative by 1.5% whereas it was positive by 0.4% at the end of 2015. The fund adopted a new system of entitlements on 1 January 2016. The new system is expected to ensure a stronger correlation between the fund's assets and its liabilities, to a significantly higher degree than before. It is anticipated that this systemic change will significantly affect the fund's future operation. The Board of Directors anticipates that the fund's operation will be along similar lines in the next few years. The fund's return on assets is expected to cover the future growth of liabilities with the new system of entitlements ensuring a proper correlation between the two. The fund's Board of Directors has issued a special statement in relation to management practices which is presented together with these annual accounts.

Basis for the opinion

The audit was carried out in accordance with international auditing standards. Our responsibilities according to those standards are outlined in further detail in the section below on auditors' responsibilities. We are independent of Stapi lífeyrissjóður as stipulated by the code of practice applicable to auditors in Iceland and we have complied with the provisions of the code. We feel that we have, during the auditing process, acquired sufficient and relevant documentation on which to base our opinion.

Other sources of information

The fund's Board of Directors and Managing Director are responsible for other sources of information which include the Report by the Board of Directors and Declaration on Management Practices.

Our opinion with regard to the annual accounts does not extend to other sources of information and we neither draw conclusions nor provide confirmation as to the content of these, with the exception of the confirmation presented below, regarding the Board of Directors' Report.

In relation to our auditing, we are responsible for the reading of other sources of information indicated above and examining whether these significantly disagree with the annual accounts or the knowledge we have acquired during the auditing process, or contain significant errors in other respects. If we conclude, on the basis of work we have carried out, that other sources of information contain significant errors, we are obliged to report such knowledge. In this respect, we have nothing to report.

In accordance with the provisions of Paragraph 2, Article 104 of Act No. 3/2006 on Annual Accounts we confirm that, to the best of our knowledge, the Report by the Board of Directors enclosed with these annual accounts provides the information required according to the Act on Annual Accounts, in addition to explanations presented in the notes section of the accounts.

Responsibilities of the Board of Directors and MD regarding annual accounts

The Board of Directors and Managing Director are responsible for the implementation and presentation of the annual accounts in accordance with the Act on Annual Accounts. Furthermore, the Board of Directors and MD assume responsibility for the necessary internal controls in relation to the implementation and presentation of the annual accounts, in such a manner that they contain no significant flaws, whether through fraud or error.

During the compilation of the annual accounts, the Board of Directors and MD are responsible for assessing the situation of Stapi lífeyrissjóður as a going concern. If applicable, the Board of Directors and MD shall present relevant comments as to operational feasibility and as to why the decision was taken to apply the criterion of operational feasibility in the compilation

and presentation of the annual accounts, unless the Board of Directors and MD have decided to dissolve the fund and wind up its operation, or have no other realistic options.

Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements

Our objective is to give reasonable assurance that the annual accounts are free of significant flaws, whether due to fraud or error and to issue an endorsement comprising our opinion.

Reasonable assurance, however, is no guarantee that an audit carried out in accordance with international auditing standards will reveal all significant errors which may exist. Flaws or errors may be caused inadvertently or through fraudulence and are regarded as significant if they can, separately or collectively, influence the financial decision-making of the users of the annual accounts,

Our auditing complies with international auditing standards and is based on professional judgment and an approach of professional scepticism in the auditing process. In addition, we carry out the following operations:

- We analyse and assess the risk of a significant flaw in the annual accounts, whether this be by mistake or fraud; we design and implement auditing measures to respond to such risks and acquire sufficient and relevant auditing evidence on which to base our opinion. The risk of failing to spot a significant flaw due to fraud is greater than that of not spotting an error by mistake, since fraud may involve conspiracy, forgery, obfuscated presentation of annual accounts, items being deliberately omitted or internal controls bypassed.
- We familiarise ourselves with internal controls relating to auditing, for the purpose of designing suitable auditing methods, but not for the purpose of presenting an opinion on the effectiveness of internal controls.
- We assess whether the accounting methods used, and related notes, are appropriate and whether management's assessment of accounting practices is realistic.
- We draw conclusions regarding management's use of the criterion of "going concern" and we assess, on the basis of our auditing, whether there is any significant doubt as to operational feasibility and whether conditions exist which could cause serious reservations with regard to the fund's ability to continue as a going concern. If we feel there is serious uncertainty as to operational feasibility it is our duty to draw special attention to relevant notes in our endorsement of the annual accounts. Should such notes be unsatisfactory, we must withhold unreserved endorsement. Nevertheless, future events or circumstances may cause uncertainty as to the fund's situation as a going concern.
- We assess whether the annual accounts provide a clear picture of underlying business transactions and events; we assess the presentation, structure and content of the annual accounts, including attached notes, with regard to clarity and coherence.

We are obliged to inform the Board of Directors and the auditing committee on the estimated scope and timing of the audit, among other things, as well as important points brought up during the auditing process, including serious shortcomings with regard to internal controls revealed by the audit, if applicable.

We have, furthermore, declared to the Board of Directors and the auditing committee that we have complied with the code of practice regarding independence and we have provided them with information on connections or other matters which could possibly affect our independence and, where applicable, what precautions we have taken to ensure our independence.

Akureyri, 27 March 2017

Deloitte ehf.

Hólmgrímur Bjarnason
State Authorized Public Accountant

Ragnar Jóhann Jónsson
State Authorized Public Accountant

Report by the Board of Directors

Stapi lífeyrissjóður operates in accordance with the Pension Act, No. 129/1997, on mandatory insurance of pension rights and on activities of pension funds. The fund's operation is authorised by the Ministry of Finance in compliance with Article 52 of the aforementioned Act. The objective of the fund is to guarantee its members, as well as their surviving spouses and children, a pension according to the fund's Articles of Association. The fund comprises two separate sections, a mandatory division and a voluntary division.

Main items of information relating to operating year, anticipated evolution of the fund and a declaration on management practice

The year 2016 was a challenging operational year for Stapi lífeyrissjóður, as for other pension funds. Return on the fund's assets was below target performance which may for the most part be traced to the performance of Icelandic listed companies, as well as to the significant appreciation of the Icelandic króna, or approximately 15%; about 24% of the fund's assets are in foreign currency. The fund's actuarial position weakened slightly during the year; it is currently negative by 1.5% whereas it was positive by 0.4% at the end of 2015. The fund adopted a new entitlement system on 1 January 2016. The new system is expected to ensure, to a significantly higher degree than before, a sound balance between the fund's assets and its liabilities. This systemic change will probably significantly affect the fund's future operation. The Board of Directors anticipates that the fund's operation will be along similar lines in the next few years. The fund's return on assets is expected to cover the future growth of liabilities with the new system of entitlements ensuring a proper balance between the two. The fund's Board of Directors has issued a special statement in relation to management practices which is presented together with these annual accounts.

Fund membership and contributions

In the year 2016 a total of 20,549 fund members working for 3,045 employers paid contributions to the fund's mandatory division. The year's total contributions amounted to ISK 8,556 million. Contributions to the mandatory division were ISK 8,320 million, increasing by 12.0% from the previous year and contributions to the voluntary division grew by 0.9% compared to the previous year, totalling ISK 235.7 million. The number of active members who generally make regular monthly contributions to the fund was 13,903 in the mandatory division and 712 in the voluntary division.

Pension disbursements

The mandatory division's total pension disbursements during the year amounted to ISK 4,781 million, rising by 6.9% from the previous year. Individual retirement pension plans were ISK 3,224 million, disability benefits amounted to ISK 1,287 million, spouse pensions were ISK 227 million and child benefits were ISK 44 million. Disbursements from the voluntary division amounted to a total of ISK 149 million. The total number of pensioners at end of year was 8,559.

Operating expenses

The fund's operating expenses in 2016 amounted to ISK 327 million. Operating expenses as a proportion of assets came to 0.17%. Full-time equivalent employees were 14 during the year, and total payroll expenses were ISK 151 million.

Assets and return on investments

The mandatory division's net assets available for benefits were ISK 181,742 million and increased by 4.4% compared to the previous year. The division's nominal return on investments was positive by 2.0% but real return was negative by 0.1%. The net assets of the voluntary division amounted to ISK 4,951 million, increasing

by 2.5% from the previous year. The voluntary division offers three investment options: the deposit portfolio, the conservative portfolio and the dynamic portfolio; the net real return of those portfolios, respectively, totalled 2.6%, 1.3% and -0.2% during the year.

Actuarial position

An actuarial audit has been carried out with respect to the fund's mandatory division at end of year 2016. The year's actuarial performance was negative by ISK 5,850 million, and the fund's actuarial position at end of year was negative by ISK 4,692 million, or 1.5%.

The Board of Directors and the Managing Director of Stapi Pension Fund hereby ratify and endorse with their signatures the fund's annual accounts for the year 2016.

Board of Directors:

Akureyri, 27 March 2017

Members of Board of Directors

Ágúst Torfi Hauksson	Dórarinn Guðni Sveinsson
Erla Jónsdóttir	Hulda Aðalbjarnardóttir
Kristín Halldórsdóttir	Sverrir Mar Albertsson
Tryggvi Jóhannsson	

Managing Director

Ingi Björnsson

Statement of changes in net assets for pension payments in 2016

	Expl.	2016	2015
Contributions			
Fund members' contributions		2.769.374	2.524.315
Employers' contributions		5.786.133	5.140.163
Transfer of entitlements and repayments		(92.189)	(99.836)
		<u>8.463.319</u>	<u>7.564.641</u>
Special additional contributions	3	<u>378.335</u>	<u>346.009</u>
		<u>8.841.654</u>	<u>7.910.649</u>
Pensions			
Total pensions	4	4.930.325	4.611.976
Contribution to vocational rehabilitation fund		65.669	73.491
Direct costs relating to disability pensions	5	5.274	3.531
Retirement pensions from Institute of Social Security		(1.813)	(2.234)
		<u>4.999.455</u>	<u>4.686.763</u>
Net investment income			
Net income from holdings in companies and funds	6	(1.435.959)	11.369.197
Net income from bonds	7	5.288.928	6.627.730
Interest income from tied bank deposits		82.573	100.291
Interest income from cash in hand		2.666	354.520
Interest income from contributions and other claims		32.495	14.291
Other investment income		2.662	5.353
Cost of investments	8	(49.126)	(43.742)
		<u>3.924.239</u>	<u>18.427.640</u>
Operating expenses			
Office and administration expenses	9	<u>327.358</u>	<u>285.009</u>
Other income (expenses)	12	(17.882)	94.742
Change in net assets for pension payments		<u>7.421.196</u>	<u>21.461.260</u>
Net assets from previous year		<u>179.271.650</u>	<u>157.810.390</u>
Net assets for pension payments at end of year		<u><u>186.692.846</u></u>	<u><u>179.271.650</u></u>

Amounts are in thousands of ISK

Balance sheet 31 December 2016

	Expl.	31.12.2016	31.12.2015
Assets			
Investments			
Holdings in companies and funds	10	81.550.857	79.374.216
Bonds	11	97.621.585	86.646.688
Tied bank deposits		1.389.578	2.153.550
		<u>180.562.021</u>	<u>168.174.453</u>
Claims			
Claims against employers		1.058.174	795.959
Costs paid in advance		0	2.333
Other claims		34.815	165.865
		<u>1.092.989</u>	<u>964.158</u>
Various assets			
Property, plant and equipment	14	57.600	59.450
		<u>57.600</u>	<u>59.450</u>
Cash in hand		<u>5.414.284</u>	<u>10.181.495</u>
Total assets		<u><u>187.126.894</u></u>	<u><u>179.379.556</u></u>
Liabilities			
Trade payables			
Other liabilities		434.048	107.906
		<u>434.048</u>	<u>107.906</u>
Total liabilities		<u>434.048</u>	<u>107.906</u>
Net assets for pension payments		<u><u>186.692.846</u></u>	<u><u>179.271.650</u></u>
Off-balance sheet liabilities	16		

Cash flow 2016

	2016	2015
Incoming payments		
Contributions	8.201.104	7.435.274
Paid-in interest on cash in hand and claims	482.701	496.338
Other pay-ins	378.335	346.009
	<u>9.062.140</u>	<u>8.277.621</u>
Payouts		
Pensions	4.930.325	4.611.976
Operating expenses	325.508	283.158
Other payouts	42.028	52.007
	<u>5.297.862</u>	<u>4.947.141</u>
Increase in disposable cash for investment	3.764.278	3.330.480
Investing activities		
Proceeds from holdings in companies and funds	2.049.673	784.859
Purchased holdings in companies and funds	(29.813.929)	(25.169.755)
Proceeds from sold holdings in companies and funds	24.141.974	20.412.363
Principal and interest instalments on bonds	7.341.284	9.435.273
Purchased bonds	(32.847.546)	(34.987.827)
Proceeds from sale of bonds	20.186.874	24.773.888
Reimbursed tied deposits	857.723	728.522
	<u>(8.083.948)</u>	<u>(4.022.677)</u>
Increase (decrease) of cash and cash equivalents	(4.319.671)	(692.197)
Exchange difference of cash and cash equivalents	(447.540)	(122.174)
Cash in hand at beginning of year	10.181.495	10.995.866
	<u>5.414.284</u>	<u>10.181.495</u>
Cash in hand at end of year	5.414.284	10.181.495

Financial ratios

	2016	2015	2014	2013	2012
Mandatory division:					
Net assets in excess of liabilities	-1,54%	0,42%	-3,83%	-4,66%	-4,05%
Net assets in excess of accruing liabilities	-3,18%	-0,62%	-7,07%	-8,06%	-6,40%
Net real return *).....	-0,13%	9,18%	5,18%	0,80%	4,06%
Average of net real return during the past 5 years *).....	3,76%	4,00%	3,24%	1,35%	-1,48%
Average of net real return during the past 10 years *).....	0,62%	1,35%	1,71%	2,38%	2,94%
Proportional allocation of investments:					
Listed ownership interests in companies and funds	34,8%	35,1%	30,6%	23,0%	18,0%
Listed bonds	51,1%	49,4%	52,6%	60,4%	64,1%
Listed ownership interests in companies and funds	10,3%	12,1%	13,2%	12,4%	13,8%
Unlisted bonds	3,0%	2,1%	2,0%	2,2%	2,0%
Tied bank deposits	0,8%	1,3%	1,6%	1,9%	2,1%
Proportional division of investments according to currencies					
Assets in Icelandic kronur ISK	76%	75%	73%	75%	74%
Assets in foreign currencies	24%	25%	27%	25%	26%
Number of active fund members:	13.903	13.348	13.073	12.757	12.565
Number of fund members at end of year:	85.711	87.446	85.856	84.214	82.935
Number of pensioners:	8.559	8.094	7.603	7.155	6.767
Proportional division of pensions:					
Retirement pensions	67,4%	65,6%	65,5%	65,9%	65,6%
Disability pensions	26,9%	28,4%	28,1%	27,5%	27,4%
Spouse pensions	4,7%	4,9%	5,3%	5,6%	5,9%
Child benefits	0,9%	1,0%	1,1%	1,0%	1,1%
Full position equivalents:	14,0	13,5	13,5	12,4	13,1
Total contributions (at constant prices)	8.691.802	7.935.215	7.264.811	6.980.589	6.794.044
Total pensions (at constant prices)	4.850.084	4.642.136	4.322.584	3.929.033	3.741.014
Total net investment income (at constant prices) *)	3.760.590	18.451.828	9.392.759	6.605.071	11.785.708
Office and administrative costs (at constant prices)	303.195	267.038	275.924	249.867	226.743
Increase (decrease) of net assets (at constant prices)	7.299.113	21.477.869	12.059.060	9.544.855	14.887.050
Pension burden	55,8%	58,5%	59,5%	56,3%	55,1%
Office and administrative costs (total) as a % of contributions	3,5%	3,4%	3,8%	3,6%	3,3%
Net investment income as a % of mean asset position *)	2,1%	10,9%	6,1%	4,5%	8,4%
Office and administrative costs as a % of mean asset position	0,17%	0,16%	0,18%	0,17%	0,16%

*) Financial ratios, investment income and asset position have been recalculated in accordance with new auditing practice. Net real return is calculated from net investment income less operating costs and other expenses. When calculating net investment income as a percentage of mean asset position, other expenses have been subtracted from investment income. Constant prices are based on changes in the consumer price index.

Financial ratios

	2016	2015	2014	2013	2012
Voluntary division:					
Net real return - Deposit portfolio.....	2,55%	2,69%	2,84%	2,84%	2,46%
Net real return - Conservative portfolio.....	1,33%	7,87%	4,72%	4,29%	4,09%
Net real return - Dynamic portfolio.....	-0,20%	8,05%	6,90%	4,09%	6,10%
Mean net real return of past 5 years - Deposit portfolio.....	2,68%	2,75%	3,43%	4,67%	5,59%
Mean net real return of past 5 years - Conservative portfolio.....	4,44%	5,07%	6,23%	7,46%	8,30%
Mean net real return of past 5 years - Dynamic portfolio.....	4,95%	4,95%	5,31%	6,20%	7,21%
Mean net real return of past 10 years - Conservative portfolio.....	6,61%	7,71%	8,14%	8,73%	9,12%
Mean net real return of past 10 years - Dynamic portfolio.....	5,99%	7,42%	8,77%	9,34%	9,95%
Voluntary division, all portfolios:					
Proportional allocation of investments					
Listed ownership interests in companies and funds	45,1%	33,2%	44,0%	39,7%	34,2%
Listed bonds	51,3%	62,6%	50,4%	48,4%	46,9%
Tied bank deposits	3,6%	4,2%	5,5%	11,9%	18,9%
Proportional division of investments according to currencies					
Assets in Icelandic kronur (ISK)	84,2%	78,3%	77,6%	74,9%	76,9%
Assets in foreign currencies	15,8%	21,7%	22,4%	25,1%	23,1%
Net investment income as a % of mean asset position	3,0%	9,7%	7,3%	8,1%	10,1%
Office and administrative costs as a % of mean asset position	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%